

PROTOCOL ONDERZOEK OP LOCATIE

RICHTLIJNEN ONDERZOEK OP LOCATIE BUITEN DE FSW TEN TIJDE VAN COVID-19

Instituut Pedagogische Wetenschappen

FSW, Leiden

Versie 8 oktober 2021

Universiteit
Leiden

Aanleiding

De wereldwijde uitbraak van COVID-19 heeft consequenties voor de uitvoering van het onderzoek van Pedagogische Wetenschappen (PW). Een groot deel van het onderzoek van PW vindt plaats buiten de FSW, zoals bij gezinnen thuis, scholen, jeugdinstellingen, gevangenissen, en de kinderopvang. In dit document wordt beschreven welke algemene en specifieke hygiëne- en beschermingsmaatregelen vereist zijn bij de heropstart van het *Onderzoek op locatie*. Richtlijnen voor onderzoek binnen de FSW (lab onderzoek) staan uitgebreid beschreven in het document *Onderzoek in tijd van COVID-19: Richtlijnen mensgebonden onderzoek op FSW* van SOLO

[<https://www.staff.universiteitleiden.nl/vr/social-and-behavioural-sciences/research-portal-fsw/during-your-research/covid-19-protocols?cf=social-and-behavioural-sciences>] en op de [FSW Research Support website](#).

Het voorliggende document moet beschouwd worden als een *aanvulling* op het SOLO-protocol, en is specifiek gericht op het *Onderzoek op locatie*. De richtlijnen van SOLO zijn leidend, ook voor het onderzoek op locatie. De hier beschreven richtlijnen zijn tot stand gekomen op basis van bovengenoemd document en de algemene universitaire richtlijnen, RIVM richtlijnen, richtlijnen van het Leids Universitair Behandel- en Expertisecentrum (LUBEC) en protocollen die door individuele onderzoekers binnen PW zijn opgesteld.

Deze richtlijnen moeten gehanteerd worden door alle personen die onderzoek doen op locatie, dus ook door studenten die in het kader van hun studie (zoals het Bachelorproject en Masterproject) onderzoek verrichten.

Ethiek en toestemming

Pas je onderzoeksdraaiboek aan op basis van de centraal goedgekeurde protocollen (het SOLO protocol en dit protocol) en geef in je draaiboek aan waar je de protocollen hebt toegepast. Indien de protocollen op bepaalde punten niet toereikend zijn, geef dat ook aan en vermeld duidelijk welke (andere) procedure jij voorstelt.

- Leg het draaiboek voor aan SOLO. Zij beoordelen of het onderzoek zo kan worden uitgevoerd of dat er nog een extra check nodig is.
- Indien er verder geen grote wijzigingen zijn, meld je aan de Ethiekcommissie PW dat je weer gaat starten met je onderzoek en dat het draaiboek is goedgekeurd door SOLO.
- Indien er wel substantiële wijzigingen zijn in het onderzoeksprotocol, dan dien je een amendement in bij de ethiekcommissie.
- Meld aan het instituutsbestuur (via Esther Truijten) dat je wilt starten en daarvoor toestemming hebt vanuit SOLO (en goedkeuring van de Ethiekcommissie) en per wanneer je zou willen starten. Dan kijkt het Instituutsbestuur met je mee hoe dat kan worden gerealiseerd met het oog op andere studies die weer gaan lopen.

Algemene regels

- Onderzoekers blijven thuis bij een of meerdere van de volgende klachten: koorts (38,0 graden of hoger), kortademigheid, spierpijn, pijn achter de ogen, hoesten of keelpijn, algehele malaise en extreme vermoeidheid, neusverkoudheid (snotteren/niezen/loopneus/verstopte neus), smaak/reukverlies, diarree. Indien je een of meer van deze klachten hebt mag je niet naar de locatie gaan. Neem in geval van klachten contact op met de GGD via 0800-1202.
- Voor onderzoek op locatie volgen onderzoekers de stappen van de *Beslissingsboom desinfectie onderzoeksmaterialen* en de *Beslissingsboom COVID-19 persoonlijke beschermingsmiddelen* van SOLO.
- Eventuele protocollen van de locatie - voor zover de eisen strenger zijn dan in dit protocol vermeld - zijn leidend.
- Niet meer dan één onderzoeker op locatie voor zover het onderzoek het toelaat. Het vierogenprincipe voor minderjarigen blijft gehandhaafd. Toestemming voor situaties waarbij het vierogenprincipe anders wordt ingevuld dan gepland kan worden aangevraagd bij de Ethiekcommissie PW.
- De afstand van 1,5 meter tussen personen wordt zoveel mogelijk gehandhaafd (dit wordt gehandhaafd ook al zijn de regels voor kinderen soepeler).

Algemene suggesties

- Ga van tevoren na welke onderdelen (met aanpassingen) online zijn af te nemen, om het bezoek op locatie zoveel mogelijk te beperken.
- Ga van tevoren na of (een deel van) het materiaal dat je gebruikt kan worden geplastificeerd, zodat het schoongemaakt kan worden na gebruik en dus kan worden hergebruikt. Denk bijvoorbeeld aan handleidingen en protocollen.
- Voor sommige studies kan het nuttig zijn een geplastificeerde kaart met hygiëneregels op de deur te hangen of aan een deelnemers te laten zien.
- Voor sommige studies is het handig gebruik te maken van grote enveloppen waarin het papieren testmateriaal 48 uur bewaard kan worden, om de kans op besmetting via het testmateriaal te verkleinen.
- Probeer zoveel mogelijk gebruik te maken van materialen die op locatie aanwezig zijn. Een voorbeeld: als een onderzoekstaak vereist dat een ouder en kind samen spelen met speelgoed en het is niet relevant welk speelgoed dit is, maak dan gebruik van speelgoed dat in het gezin aanwezig is. Dit is hygiënischer dan het laten rouleren van materialen over verschillende deelnemer heen.
- Indien het nodig is voor het onderzoek kun je met de locatie afstemmen of looproutes gemarkeerd mogen worden.

Hygiënische richtlijnen op locatie

- Bij aankomst op locatie handen wassen met zeep conform de richtlijnen van het RIVM. Handen drogen bij voorkeur met papieren handdoeken. Gebruik desinfecterende gel (verkrijgbaar via SOLO) als er geen water en zeep beschikbaar is.
- Ook tijdens het onderzoek worden handen gewassen als men in contact is geweest met de deelnemer of met materialen die de deelnemer heeft aangeraakt.
- Na afloop van het onderzoek worden de handen weer gewassen.
- Geen handen schudden, maar jezelf wel voorstellen.
- Hoesten en niezen in elleboog of in een papieren zakdoek. Hierna worden de handen nogmaals gewassen. Gebruik desinfecterende gel (verkrijgbaar via SOLO) als er geen water en zeep beschikbaar is.
- Niet aan het gezicht zitten.
- Geen sieraden aan handen en/of armen (ook geen horloge).
- De kapstokken worden niet gebruikt; onderzoekers houden hun tas en jas bij zich (bijvoorbeeld in de onderzoekstas, koffer of plastic zak).
- Onderzoekers nemen geen eten of drinken aan wanneer dit wordt aangeboden en zullen dit beleefd afwijzen en benoemen dat dit geweigerd moet worden i.v.m. de maatregelen rondom Corona.
- Onderzoeksmateriaal wordt na gebruik schoongemaakt; desinfectie is alleen nodig als er druppelbesmetting is geweest en/of de huid geprepareerd is. Als baby's bijvoorbeeld speelgoed in hun mond hebben gehad, dan moet dit speelgoed gedesinfecteerd worden.
- Onderzoekers maken gebruik van reinigings- en desinfectiedoekjes (reiniging: Wecoline Blauw; desinfectie: Incidin OxyWipes), wegwerphandschoenen, handgel en mondkapjes die beschikbaar worden gesteld door SOLO.
- Bij huidcontact met de deelnemer heeft de onderzoeker handschoenen aan.
- Eventueel afval (handschoenen, Wecolinedoekjes, Incidin OxyWipes) wordt in een dichte zak op de locatie weggegooid, mits deelnemers daarvoor toestemming geven. Als dit niet het geval is, dan neemt de onderzoeker het afval in de dichte zak mee naar huis of de FSW om het aldaar weg te gooien.

Beschermingsmiddelen

- Voor onderzoek op locatie volgen onderzoekers de stappen van de *Beslissingsboom desinfectie onderzoeksmaterialen* en de *Beslissingsboom COVID-19 persoonlijke beschermingsmiddelen* van SOLO.

Onderzoeksmateriaal

- Materialen die door de onderzoeker worden meegenomen, worden na afloop met reinigingsdoekjes of schoonmaakmiddel schoongemaakt, tenzij desinfectie nodig is (zie Beschermingsmiddelen).
- Materialen die door de onderzoeker mee teruggenomen worden vanaf de locatie (zoals toestemmingsformulieren) worden ergens neergelegd in de locatie (zodat de onderzoeker die op een later moment kan meenemen) en worden niet aangereikt aan de onderzoeker om 1,5 meter afstand te bewaren.

Thuisblijfregels en triage

- Onderzoekers doorlopen voordat zij bezoeken afleggen de *Vragenlijst COVID screening van de Universiteit Leiden*.
- Onderzoekers blijven thuis bij een of meerdere van de volgende klachten: koorts (38,0 graden of hoger), kortademigheid, spierpijn, pijn achter de ogen, hoesten of keelpijn, algehele malaise en extreme vermoeidheid, neusverkoudheid (snotteren/niezen/loopneus/verstopte neus), smaak/reukverlies, diarree. Indien je een of meer van deze klachten hebt mag je niet naar de locatie gaan. Neem in geval van klachten contact op met de GGD via 0800-1202.
- Onderzoekers blijven thuis wanneer een huisgenoot/partner een bewezen (of verdachte) COVID-19 infectie heeft gehad in de afgelopen maand.
- Onderzoekers blijven thuis wanneer ze een bewezen COVID-19 infectie hebben gehad in de afgelopen maand.
- Bij ontwikkeling van klachten tijdens het onderzoek op locatie gaat de onderzoeker direct naar huis.
- Onderzoekers die onderzoek doen op locaties waar strikte protocollen worden gehanteerd om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan (zoals in het onderwijs en de kinderopvang), inclusief thuisblijfregels, hoeven niet voor het bezoek na te gaan of deelnemers (professionals, kinderen) aan het onderzoek klachtenvrij zijn. De volgende protocollen gelden bijvoorbeeld voor de kinderopvang: Protocol kinderopvang, het basisonderwijs: Protocol volledig openen basisonderwijs en het voortgezet onderwijs: Opstart voortgezet onderwijs. Onderzoekers moeten van tevoren nagaan of de protocollen die de instelling hanteert in overeenstemming zijn met het beleid van het RIVM.
- Onderzoekers die onderzoek doen op locaties waar geen strikte protocollen worden gehanteerd om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan (zoals in gezinnen) of locaties waar wel protocollen zijn maar thuisblijfregels niet aan de orde zijn (zoals penitentiaire inrichtingen of instellingen voor residentiële zorg), volgen de richtlijnen van de Universiteit Leiden en laten de deelnemers online een triage invullen via [deze](#) link. Indien alle vragen met “NEE” zijn beantwoord, ontvangt de deelnemer een e-mail. Deze e-mail is 24 uur geldig en moet de deelnemer aan de onderzoeker laten zien bij aankomst op de locatie. Zonder deze e-mail mag het onderzoek niet doorgaan.

Gebruik openbaar vervoer

- Het gebruik van openbaar vervoer wordt zoveel mogelijk vermeden.
- Onderzoekers wordt gevraagd om waar mogelijk gebruik te maken van andere vervoersmiddelen dan het openbaar vervoer.
- In het openbaar vervoer worden de regels gevolgd die op dat moment van kracht zijn voor het OV.

Bezoeken op locatie

- Het aantal personen in één ruimte moet zo klein mogelijk zijn, er moet altijd 1,5 meter afstand bewaard kunnen worden tussen alle aanwezige personen (behalve kinderen onderling, conform de richtlijnen van het RIVM) en de ruimte moet goed geventileerd kunnen worden.
- Verder gelden wat betreft de grootte van de groepen in specifieke ruimtes die de onderzoeker bezoekt, de regels die worden gehanteerd op de locatie (bijvoorbeeld scholen, kinderdagverblijven).
- Bij het bezoeken van locaties zal rekening worden gehouden met rustige tijden, zoals momenten waarop geen ouders of bezoekers aanwezig zijn.
- Huisbezoeken zullen - voor zover het onderzoek het toelaat - zoveel mogelijk afgelegd worden op momenten dat andere huisgenoten niet aanwezig zijn en buiten de spitsmomenten (zodat drukte in het OV vermeden wordt als het toch noodzakelijk is om het OV te gebruiken).

Typen onderzoek op locatie

Observaties en video-opnames in groepen en in één-op-één situaties

- Observaties en video-opnames gebeuren op ten minste 1,5 meter afstand van de deelnemers. De onderzoeker gaat van tevoren na of er een geschikte ruimte is waarin dit gerealiseerd kan worden. Deze ruimte moet groot genoeg zijn (om 1,5 meter afstand te waarborgen), schoon en goed geventileerd.
- Onderzoekers dragen geen persoonlijk beschermingsmateriaal (handschoenen en mondkapje hoeven niet); zij dragen wel handschoenen bij het schoonmaken.
- Na het filmen worden de camera en het statief schoongemaakt. Daarna wordt het materiaal gedroogd en opgeborgen.
- Als een locatie geen toestemming geeft voor filmen door een onderzoeker, vraag dan of een van de medewerkers (bijv. een onderwijsassistent of pedagogisch coach) in de groep wil filmen. Hiervoor kun je instructies opsturen in de vorm van een protocol en/of eventueel een video.

Eén-op-één testafnames

- Tijdens één-op-één testafnames op locatie maken onderzoekers gebruik van de *Beslissingsboom COVID-19 persoonlijke beschermingsmiddelen*.

- Afstand van 1,5 meter dient geborgd te zijn middels opstellingen. De onderzoeker gaat van tevoren na of er een geschikte ruimte is waarin dit gerealiseerd kan worden. Deze ruimte moet groot genoeg zijn (om 1,5 meter afstand te waarborgen), schoon en goed geventileerd.
- Gebruik zoveel mogelijk een aanwijsstokje.
- Wanneer de deelnemer niest of hoest of vaak aan het gezicht zit kan tussendoor een pauze genomen worden om handen te gaan wassen.
- Testmateriaal wordt na gebruik schoongemaakt.
- Deurknop, tafelblad, armleuningen pennen en potloden worden na afloop schoongemaakt.
- Tablets, computers, toetsenborden worden na afloop schoongemaakt.

Verzamelen biosamples

- Het verzamelen van biosamples zoals speeksel, wangslim, haar en bloed is voorlopig niet toegestaan, dus ook niet op locatie. Hygiënemaatregelen die hierop van toepassing zijn zullen te zijner tijd in dit protocol worden opgenomen.

Na de bezoeken

- Bij aankomst op de FSW, of thuis na bezoek op locatie wassen onderzoekers hun handen conform de richtlijnen van het RIVM. Gebruik desinfecterende gel (verkrijgbaar via SOLO) als er geen water en zeep beschikbaar is.
- Als het onderzoeksmateriaal nog niet schoongemaakt is op locatie, wordt dit op de FSW gedaan (met reinigingsdoekjes of schoonmaakmiddel schoongemaakt, tenzij desinfectie nodig is, zie Beschermingsmiddelen).
- Het onderzoeksmateriaal wordt in de daartoe geëigende kasten opgeborgen.

DISCLAIMER

- Het protocol is geldig tot er een aangepaste versie is opgesteld.
- Het protocol zal aangepast worden wanneer hier aanleiding toe is.
- Er dient altijd gebruik te worden gemaakt van het meest recente protocol.
- Bij vragen over de uitvoering dient men zich te richten tot een van de onderzoekers.
- Specifieke informatie die vermeld wordt in dit protocol en die ook van toepassing is op onderzoek binnen de FSW is terug te vinden op <https://www.staff.universiteitleiden.nl/vr/social-and-behavioural-sciences/research-portal-fsw/during-your-research/covid-19-protocols?cf=social-and-behavioural-sciences>.